

TÜRKİYE'DE İNTERNET SUÇLARI VE İNTERNET GÜVENLİĞİ İLE ALAKALI OLARAK BİREYLERİN ALGILARI*

Erhan CAN**

Öz

Bu çalışmanın amacı internet üzerinden işlenen suçlardan yola çıkılarak kişi hak ve özgürlüklerine etkisi konusunda bireylerin algısını ve tavrını incelemektir. Son dönemlerde internet teknolojileri hızla gelişip, çeşitlenmekte ve yaşamın içinde daha fazla yer almaya başlamaktadır. İnternet alanı, iletişim ve erişim sınırlarının ortadan kalktığı bir mecradır. Bu durum avantajların yanı sıra, bir takım suç potansiyellerinin de ortaya çıkmasına sebep olmuştur. İlgili suçların büyükçe bir kısmı kişisel hak ve özgürlüklere dokunmaktadır. Böylelikle vakianın yapısına bağlı olarak, internet suçlarının kişisel hak ve özgürlüklere nasıl sekte vurabileceği ve benzeri suçların oluşma potansiyelleri konusunda bireylerin algılarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda, saha çalışmasındaki örneklem grubu 483 kişiden oluşturulmuş ve grubun yaş alt sınırı en az 18'dir.Çeşitli demografik niteliklerdeki bu örneklem grubunun eğitim durumları en az lisans düzeyidir. Düzenlenen anket çerçevesinde internet kullanım sıklıklarından, kullanım şekillerine kadar uzanan ve internette güvenlik kavramı ekseninde hissettiklerini belirlemeye yönelik olarak yapılan çalışmada elde edilen veriler, T testi ve Tek yönlü varyans analizi ile incelenerek internet güvenliği ile ilgili tavırları anlaşılmasına çalışılmıştır. Yukarıda belirtilen ifadelerden hareketle elde edilen bulgulara göre; bireylerin yaşının ilerlemesi, eğitim seviyesinin yükselmesi ve günlük internet kullanım süresinin azalmasıyla birlikte, internet üzerinden alışveriş yapma konusunda kendilerini daha güvende hissetme eğilimi göstermektedirler. Başka bir ifadeyle internet üzerinden alışveriş yapmaktan duyumsanan korku, yaş ve eğitim seviyesiyle doğru orantılı, günlük internet kullanma süresiyle ters orantılıdır denilebilir.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Suç, İnternet Suçları, Bilişim Suçları, Siber Suçlar.

* Bu makale Erhan CAN'ın "İnternet Suçlarının Kişisel Hak Ve Özgürlüklere Etkisi" başlıklı doktora tezinden hazırlanmıştır.

** Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, ecan6224@mail.com

PERCEPTIONS OF INDIVIDUALS RELATING TO INTERNET CRIMES
and INTERNET SECURITY IN TURKEY

Abstract

This study's aim is to analyze the perception of individuals regarding impact of the internet crimes to the human rights and freedom. Recently internet technologies rapidly developing by increased diversity and getting more fields in daily routine. Internet is an area where communication and accessibility borders disappeared. This situation has its own potential crime cases besides advantages. Relevant crimes are in touch with personal rights and freedom. In relation with the case, these crimes may damage personal rights and freedom. Individual perception regarding potential crimes happening has been explored.

In line with the target, field study sample group has 483 people who are over 18 years old. This sample group which is at least university graduated are from various demographic identities. Involvement group questionnaire evaluated by T test and one way variance test tries to understand behaviors for their internet usage frequency, usage types, and perceptions regarding internet security term.

In the research study by the expressions above from findings, individuals age increase, education level increase and reduced internet usage time they feel tendency of feeling safe to make shopping from internet. Another expression is that, fear from shopping from internet is in parallel relevancy by age and education levels but in reverse relevancy with internet usage time.

Key Words: Internet, Crime, Internet Crimes, Information Technology Crimes.

GİRİŞ

Günümüzün internet ve bilgi çağında giderek artan internet ve internet suçlarının kişisel hak ve özgürlüklere ve kişilik hakkının dokunulmazlığına ne ölçüde zarar verdiği toplum hayatında incelemelere konu olmaktadır. İnternet suçlarının bir yönüyle kamu hukuku kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Günümüz dünyasında internet, hayatımızın olmazsa olmazı ve her bilgiye anında ulaşmamızı sağlayan büyük bir güç haline gelmiştir. Ancak internetin hayatımıza kattığı artılar yine aynı internetin potansiyel tehdit ve zararlarının görünürlüğünü azalmaktadır. Bugün, internet ve internet suçları kişisel özgürlüklere ve kişilik hakkının bütünlüğüne en çok zarar veren suçların başında gelir olmuştur. Bu konuda yapılan çalışmalarda karşımıza çıkabilecek en temel kısıt internet suçlarının ve suçu işleyenlerin kimliklerinin tespitinin zorluğu ve oldukça sağlam ve maliyetli bir teknolojik altyapı gerektirmesi olmaktadır.

TÜRKİYE'DE İNTERNET SUÇLARI VE İNTERNET GÜVENLİĞİ İLE ALAKALI OLARAK BİREYLERİN ALGILARI

Konuya dair yapılan anket çalışmasında farklı demografik yapılardan ve özelliklerden kişilerin internet üzerinde yapılan işlemlerde güvenlik algısını nasıl şekillendirdiği ortaya konulmuştur.

İnternet (Bilişim) Suçları Nedir?

Suç, kanun koyucu tarafından içinde bulunduğu toplum için zarar verici ya da tehlikeli olduğu kabul edilen ve belirtilen faaliyet, hal ve harekettir. İşlendiği takdirde, mağdura maddi ve/veya manevi hasar verecek nitelikte olan davranışların suç sayılması için, kanunda gösterilmiş olması ve cezai karşılığının bulunması gereklidir. Bir faaliyetin suç sayılabilmesi için, suçta yasallık prensibinin zaruri bir neticesi olarak, işlenen faaliyetin kanunda belirtilen tarife uygun olması gereklidir (Hafızoğulları ve Güngör, 2007).

Bilgi işlem teknolojilerinin hızlı bir şekilde gelişim göstermesi ve buna orantılı olarak hayata olan etkisi gün geçtikçe artmaktadır. Bilgi işlem teknolojisinde gelişen artış ve gelişim etkisini olumlu gelişmelere olduğu kadar, suç dünyasına da yansıtılmaktadır. Suç dünyasında bilişim teknolojilerinin ilk kez kullanıldığı zamanlardan beri bu alanda bir sınır çizmek, konuyu belli tartışma kalıplarına sığdırmak hep zor olmuştur. Ayrıca bilişim teknolojilerinin gelişmişliği ve kullanım yaygınlığı dünyanın farklı bölgelerinde ve farklı ülkelerinde değişkenlik göstermektedir. Bu ve benzeri sebeplerden dolayı evrensel bir "bilişim suçu" tanımı dahi yapılamamaktadır (Akarşlan, 2011:12).

Bununla birlikte, birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de bilişim suçunun tanımı yapılmamakla birlikte bunun yerine bilişim alanında suç olarak değerlendirilen davranışların tanımları yapılmıştır. Her şeyden önce bilişim, kavram olarak, bilgisayar kavramına göre daha geniş bir anlam taşıması nedeniyle ve günlük yaşamda kullanılan cep telefonu vb. gibi çoğu elektronik aletin bilgisayar olmadığı, ancak birer bilişim sistemi olduğu dikkate alındığında, elektronik aletler yoluyla işlenen bütün suçların bilgisayar suçu olarak adlandırılmaması gerektiği uygun bulunmuştur. Bilişim, bilgisayara göre daha genel bir alanı ve bir üst kavramı ifade etmektedir. Temel olarak bilişim suçları, "bilgisayar, çevre birimleri, pos makinesi, cep telefonu gibi her türlü teknolojinin kullanılması ile işlenen suçlardır" (Dilek, 2007:4).

Bilişim suçları genel olarak elektronik bilgi işlem kayıtlarına yasadışı yollarla erişilmesi veya bu kayıtların yasal olmayan şekilde silinmesi, değiştirilmesi veya bu tür kayıtlara girilmesi olarak tanımlanabilir (Tunçbilek, 2012:5).

Bilişim suçlarına ilişkin ittifak edilen bir tarif yoksa da en geniş kabul gören tarif Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) Uzmanlar Komisyonu'nun Mayıs 1983 tarihinde Paris Toplantısı'nda yaptığı tanımlamadır. Bu tanımlamaya göre bilişim suçları;

“Bilgileri otomatik işleme tabi tutan veya verilerin nakline yarayan bir sistemde gayri kanuni, gayri ahlaki veya yetki dışı gerçekleştirilen her türlü davranıştır” (Kurt, 2005:50). Bu bağlamda, Avrupa Ekonomik Topluluğu’nun tavsiye kararında verilen tanıma göre, bilişim suçlarının çeşitli şekillerde işlenebildiği, suçun farklı görünüş şekillerinin değişik özellikler bulundurduğu belirtilmiştir. AET bir tavsiye kararında bu suçları beşe ayırmıştır. Bunlar (Özel, 2004:342) ;

Bilgisayarda mevcut olan kaynağa veya herhangi bir değere gayri meşru şekilde ulaşarak transferini sağlamak için kasten bilgisayar verilerine girmek, bunları bozmak, silmek, yok etmek,

• Bir sahtekârlık yapmak için kasten bilgisayar verilerine veya programlarına girmek, bozmak, silmek, yok etmek,

• Bilgisayar sistemlerinin çalışmasını engellemek için kasten bilgisayar verilerine veya programlarına girmek, bozmak, silmek, yok etmek,

• Ticari anlamda yararlanmak amacı ile bir bilgisayar programının yasal sahibinin haklarını zarara uğratmak,

• Bilgisayar sistemi sorumlusunun izni olmaksızın konulmuş olan emniyet tedbirlerini aşmak suretiyle sisteme kasten girerek müdahalede bulunmaktır.

Bir diğer ifadeyle bilişim suçları, “dolandırıcılık yapmak için bilerek bilgisayar veri ya da programlarına girmek, onları bozmak, silmek, yok etmek” şeklinde tanımlanmış ve suçun unsurlarında dolandırıcılık yapma amaç ve suçu işleyen bir çıkar elde etmesi aranmıştır.

İnternet Suçları

Türkiye’de bilişim alanında ilk suç, 1990 yılında nitelikli dolandırıcılık suçundan işlenmiş olduğu görülmektedir. 1991 yılında da aynı suçun aynı miktarda ortaya çıktığı yapılan araştırmayla ortaya konmaktadır. 1992 ve 1993 yıllarında bilişim alanında suç işlendiğinin tespit edilmediği, 1994 ve 1997 yılları dâhil olmak üzere, bilişim alanındaki suçların sadece nitelikli dolandırıcılıktan ibaret olduğu, 1997 yılıyla birlikte bu alanda düzenli bir artış olduğu görülmektedir. 1994-1995 yıllarında ise, iki adet nitelikli dolandırıcılık suçu işlenmişken, 1996 yılında sadece bir adet nitelikli dolandırıcılık suçunun işlendiğine rastlanmaktadır. İnternetin çok yaygın kullanılmadığı bu yıllarda suç çeşitliliğinin dar ve suçun işlenme miktarının az olduğu böylece dikkatten kaçmamaktadır. Bilişim sistemiyle ilgili ilk suç ise 2000 yılında 2 adetken, 2004 yılında nispi bir artış göstermiştir. Ancak 2005 yılında 2004 yılına göre yedi kat gibi bir artışla 57 adet bilişim suçuna ulaştığı, 2006’da da bu rakam 302’ye çıktığı ve 2007 itibariyle de

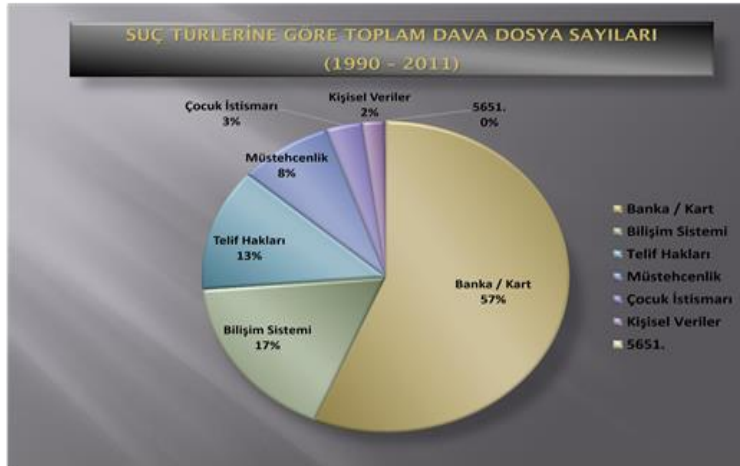
TÜRKİYE'DE İNTERNET SUÇLARI VE İNTERNET GÜVENLİĞİ İLE ALAKALI OLARAK BİREYLERİN ALGILARI

1000 rakamını aştığı tespit edilmiştir. 2010 yılı verilerine göre ise bilişim suçunun, 3572 rakamını bulduğu anlaşılmıştır (İlbaş ve Köksal, 2015:13).

1990-2003 tarihleri arasında dava sayılarındaki düşüklüğün sebebi; 5237 sayılı TCK'nın 2004 tarihinde kabul edilmesi ve önceki yıllarda kolluk kuvvetlerinin siber suçlarla mücadele etmemesi, bu yıllar arasında bilgisayar kullanımı yaygınlığı ve bilişim okuryazarlığı oranlarının düşüklüğü ve suça maruz kalan şahısların yasal haklardan yoksun oluşu şeklinde yorumlanmaktadır (İlbaş, 2015:26).

2008-2009 ve 2010 yıllarında değişik bir suç tipi olan bilişim sistemi yoluyla haksız kazanç sağlama suçu, nitelikli dolandırıcılık suçuyla birlikte belirlenmiştir. 2008'de 11.789 olan suç miktarı, 2010 yılında 19.783 rakamlarıyla ifade edilir hale gelmek suretiyle bilişim suçlarının ne kadar hızla arttığını açıkça göstermektedir.

Şekil 1. Suç türlerine göre toplam dava dosya sayıları (1990-2011) (İlbaş ve Köksal, 2015:13).



Elde edilen sonuçlar, Türkiye'deki bilişim suçlarının, lisans haklarının ihlali, dolandırıcılık, sahtecilik, yasadışı yayınlar ve bilgisayar sabotajı şeklinde geliştiğini göstermektedir. Sanal âlemdeki dolandırıcılık suçlarının büyük bir kısmı kredi kartları üzerinden yapılmaktadır. Değişik yöntemlerle ele geçirilen kredi kartı numaralarıyla bilgisayar üzerinden alışveriş yapılması en yaygın yöntem seçilmiştir. Otomatik para çekme makineleri olarak bilinen ATM (Auto Teller Machine) dolandırıcılığı ise kredi kartlarından sonra ikinci sırada yer almaktadır. Kredi kartlarının ATM cihazında sıkıştırılması, değişik hilelerle şifrelerin öğrenilmesi veya kartların hırsızlık yoluyla elde edilmesi suretiyle dolandırıcılık yapılmaktadır. Evrak, para, Milli Piyango bileti, kimlik kartları, sigorta poliçeleri, pasaportlar ve yazarkasa fişlerinin sahtelerinin kullanılarak işlenen sahtecilik suçları da bu kapsamda mütalaa edilmektedir (Turhan, 2006:17).

Yöntem ve Bulguların Analizi

Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniği kullanılmıştır. İki bölümden oluşan bir anket formu geliştirilmiştir. Birinci bölümde anket katılımcılarının demografik özelliklerini belirleyici sorular, ikinci bölümde de internet algılarını ölçmeye yönelik sorular yer almaktadır. Bu bölümdeki sorularda temel amaç; katılımcıların internet suçlarına ilişkin algılarını ölçmektir. Bu amaçla araştırmada katılımcılara çeşitli ifadelerle “Kesinlikle katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum” diyerek katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Katılımcılara yöneltilen ifadeler şunlardır;

1. “İnternette alışveriş yapmaktan korkuyorum”,
2. “Bankacılık işlemlerimi internet yolu ile gerçekleştirmeye şüphe ile yaklaşıyorum”,
3. “İnternette sürekli gözetim altında olduğumu hissediyorum”,
4. “Birçok siteyi engelleyerek kendimi koruma altına aldığımı düşünüyorum”,
5. “Aile korumasını aktifleştirerek yakınlarımı koruyabiliyorum”,
6. “Reklam çıkan siteleri bir daha kullanmıyorum”,
7. “Kimlik bilgilerimi isteyen sitelerden uzak duruyorum”,
8. “Kendimi güvendiğim siteler ile sınırlandırıyorum”,
9. “İnternetten herhangi bir indirme işlem yapmıyorum”,
10. “İnternetimi ve bilgisayarımı sürekli denetim altında tutuyorum”.

Yukarıda belirtilen ifadelerle katılımcıların verdikleri yanıtlar, demografik değişkenler doğrultusunda analize tabi tutulmuştur. Bu yazı kapsamında yaş, eğitim ve internette geçirilen süre parametreleri üzerinden bir ilişki incelemesi yapılmaktadır.

İfadelerin Yaşa Göre İncelenmesi

Araştırmaya katılanların internet suçları ve internet kullanımına ilişkin görüşlerinin, yaş açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı ile ilgili bulgulara ilişkin bağımsız örnekler t-testi sonucu Tablo 1’de ve yorumu Tablo 1’in altında sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların İfadelere Verdiği Yanıtların Yaşa Göre İncelenmesi.

İfade	Yaş	n	ort.	ss.	t	p
İnternette alışveriş yapmaktan korkuyorum	18-25	249	2,9	1,2	4,102	0,000
	26 +	234	2,5	1,2		
Bankacılık işlemlerimi internet yolu ile gerçekleştirmeye şüphe	18-25	249	2,8	1,3	5,161	0,000
	26 +	234	2,3	1,1		

TÜRKİYE'DE İNTERNET SUÇLARI VE İNTERNET GÜVENLİĞİ İLE ALAKALI OLARAK BİREYLERİN ALGILARI

ile yaklaşıyorum						
İnternette sürekli gözetim altında olduğumu hissediyorum	18-25	249	3,3	1,2	-0,468	0,640
	26 +	234	3,3	1,4		
Birçok siteyi engelleyerek kendimi koruma altına aldığımı düşünüyorum	18-25	249	2,6	1,1	3,250	0,001
	26 +	234	2,3	,9		
Aile korumasını aktifleştirerek yakınlarımı koruyabiliyorum	18-25	249	3,1	1,1	4,204	0,000
	26 +	234	2,6	1,1		
Reklam çıkan siteleri bir daha kullanmıyorum	18-25	249	2,8	1,2	-2,407	0,016
	26 +	234	3,1	1,3		
Kimlik bilgilerimi isteyen sitelerden uzak duruyorum	18-25	249	4,0	1,0	-0,911	0,363
	26 +	234	4,1	1,2		
Kendimi güvendiğim siteler ile sınırlandırıyorum	18-25	249	3,1	1,2	-0,869	0,385
	26 +	234	3,2	1,3		
İnternette herhangi bir indirme işlem yapmıyorum	18-25	249	1,8	,9	-0,309	0,758
	26 +	234	1,8	1,0		
İnternetimi ve bilgisayarımı sürekli denetim altında tutuyorum	18-25	249	3,3	1,1	2,238	0,026
	26 +	234	3,0	1,1		

"İnternette alışveriş yapmaktan korkuyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin farklı yaş gruplarındaki kişiler arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). 18-25 yaş aralığında, 26 ve üzeri yaş aralığındaki kişilerden daha fazla internette alışveriş yapmaktan korktuğu saptanmıştır.

"Bankacılık işlemlerimi internet yolu ile gerçekleştirmeye şüphe ile yaklaşıyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin farklı yaş gruplarındaki kişiler arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). 18-25 yaş aralığında, 26

ve üzeri yaş aralığındaki kişilerden daha fazla bankacılık işlemlerini internet yolu ile gerçekleştirmeye şüphe ile yaklaştığı saptanmıştır.

"Birçok siteyi engelleyerek kendimi koruma altına aldığımı düşünüyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin farklı yaş gruplarındaki kişiler arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). 18-25 yaş aralığında, 26 ve üzeri yaş aralığındaki kişilerden daha fazla birçok siteyi engelleyerek kendini koruma altına aldığını düşündüğü saptanmıştır.

"Aile korumasını aktifleştirerek yakınlarımı koruyabiliyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin farklı yaş gruplarındaki kişiler arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). 18-25 yaş aralığında, 26 ve üzeri yaş aralığındaki kişilerden daha fazla aile korumasını aktifleştirerek yakınlarını koruyabildiğini düşündüğü saptanmıştır.

"Reklam çıkan siteleri bir daha kullanmıyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin farklı yaş gruplarındaki kişiler arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). 26 ve üzeri yaş aralığındaki kişilerin, 18-25 yaş aralığındakilerden daha fazla reklam çıkan siteleri bir daha kullanmadığı saptanmıştır.

"Kimlik bilgilerimi isteyen sitelerden uzak duruyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin farklı yaş gruplarındaki kişiler arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$).

"İnternetimi ve bilgisayarımı sürekli denetim altında tutuyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin farklı yaş gruplarındaki kişiler arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$), 18-25 yaş aralığında, 26 ve üzeri yaş aralığındaki kişilerden daha fazla internetini ve bilgisayarını sürekli denetim altında tuttuğu saptanmıştır.

İfadelerin Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesi

Araştırmaya katılanların internet suçları ve internet kullanımına ilişkin görüşlerinin, yaş açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı ile ilgili bulgulara ilişkin bağımsız örnekler t-testi sonucu Tablo 2'de ve yorumu Tablo 2'nin altında sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların İfadelere Verdiği Yanıtların Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesi.

İfade	Eğitim Düzeyi	n	ort.	ss.	t	p
İnternette alışveriş yapmaktan korkuyorum	Lisans	261	2,9	1,2	3,433	0,001
	Lisans	222	2,5	1,2		

TÜRKİYE'DE İNTERNET SUÇLARI VE İNTERNET GÜVENLİĞİ İLE ALAKALI OLARAK BİREYLERİN ALGILARI

	üstü					
Bankacılık işlemlerimi internet yolu ile gerçekleştirmeye şüphe ile yaklaşıyorum	Lisans	261	2,7	1,2	1,856	0,064
	Lisans üstü	222	2,5	1,2		
İnternette sürekli gözetim altında olduğumu hissediyorum	Lisans	261	3,5	1,2	4,650	0,000
	Lisans üstü	222	3,0	1,4		
Birçok siteyi engelleyerek kendimi koruma altına aldığımı düşünüyorum	Lisans	261	2,6	1,0	2,226	0,026
	Lisans üstü	222	2,4	1,0		
Aile korumasını aktifleştirerek yakınlarımı koruyabiliyorum	Lisans	261	2,8	1,1	-1,463	0,144
	Lisans Üstü	222	2,9	1,2		
Reklam çıkan siteleri bir daha kullanmıyorum	Lisans	261	3,0	1,3	0,914	0,361
	Lisans üstü	222	2,9	1,2		
Kimlik bilgilerimi isteyen sitelerden uzak duruyorum	Lisans	261	3,9	1,1	-2,231	0,026
	Lisans üstü	222	4,1	1,1		
Kendimi güvendiğim siteler ile sınırlandırıyorum	Lisans	261	3,2	1,2	0,073	0,942
	Lisans üstü	222	3,2	1,3		
İnternette herhangi bir indirme işlem yapmıyorum	Lisans	261	2,0	1,1	5,179	0,000
	Lisans üstü	222	1,6	,7		
İnternetimi ve bilgisayarımı sürekli denetim altında tutuyorum	Lisans	261	3,1	1,1	-1,820	0,069
	Lisans üstü	222	3,2	1,2		

"İnternette alışveriş yapmaktan korkuyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin lisans ve lisansüstü mezunları arasında anlamlı olarak bir farklığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Lisans mezunlarının, lisansüstü mezunu kişilere kıyasla daha fazla internette alışveriş yapmaktan korktuğu saptanmıştır.

"İnternette sürekli gözetim altında olduğumu hissediyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin lisans ve lisansüstü mezunları arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Lisans mezunlarının, lisansüstü mezunu kişilere kıyasla daha fazla internette sürekli gözetim altında olduğumu hissettiği saptanmıştır.

"Birçok siteyi engelleyerek kendimi koruma altına aldığımı düşünüyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin lisans ve lisansüstü mezunları arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Lisans mezunlarının, lisansüstü mezunu kişilere kıyasla daha fazla birçok siteyi engelleyerek kendini koruma altına aldığını düşündüğü saptanmıştır.

"Kimlik bilgilerimi isteyen sitelerden uzak duruyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin lisans ve lisansüstü mezunları arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Lisansüstü mezunlarının, lisans mezunu kişilere kıyasla daha fazla kimlik bilgilerini isteyen sitelerden uzak durduğu saptanmıştır.

"İnternette herhangi bir indirme işlem yapmıyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin lisans ve lisansüstü mezunları arasında anlamlı olarak bir farklılığa sahip olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Lisans mezunlarının, lisansüstü mezunu kişilere kıyasla daha fazla internette herhangi bir indirme işlem yapmadığı saptanmıştır.

İfadelerin Günlük İnternet Kullanım Süresine Göre İncelenmesi

Araştırmaya katılanların internet suçları ve internet kullanımına ilişkin görüşlerinin, günlük kullanım süresine göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı ile ilgili bulgulara ilişkin bağımsız örnekler t-testi sonucu Tablo 3’de ve yorumu Tablo 3’in altında sunulmuştur.

Tablo 3. Katılımcıların İfadelere Verdiği Yanıtların Günlük İnternet Kullanım Süresine Göre İncelenmesi.

İfade	İnternet Kullanım Süresi (saat/gün)	n	ort.	ss.	F	p
İnternette alışveriş yapmaktan korkuyorum	1-2	72	2,8	1,3	1,392	0,244
	3-5	252	2,8	1,2		
	6-8	96	2,8	1,2		
	8+	63	2,4	1,2		
Bankacılık işlemlerimi internet yolu ile gerçekleştirmeye	1-2	72	2,7	1,4	1,599	0,189
	3-5	252	2,6	1,2		
	6-8	96	2,7	1,2		
	8+	63	2,3	1,1		

TÜRKİYE'DE İNTERNET SUÇLARI VE İNTERNET GÜVENLİĞİ İLE ALAKALI OLARAK BİREYLERİN ALGILARI

İfade	İnternet Kullanım Süresi (saat/gün)	n	ort.	ss.	F	p
şüphe ile yaklaşıyorum						
İnternette sürekli gözetim altında olduğumu hissediyorum	1-2	72	3,0	1,2	7,210	0,000
	3-5	252	3,2	1,3		
	6-8	96	3,7	1,1		
	8+	63	3,6	1,5		
Birçok siteyi engelleyerek kendimi koruma altına aldığımı düşünüyorum	1-2	72	2,6	,8	2,560	0,054
	3-5	252	2,4	1,1		
	6-8	96	2,6	1,1		
	8+	63	2,2	1,2		
Aile korumasını aktifleştirerek yakınlarımı koruyabiliyorum	1-2	72	2,3	,9	7,567	0,000
	3-5	252	3,0	1,1		
	6-8	96	3,1	1,1		
	8+	63	2,7	1,2		
Reklam çıkan siteleri bir daha kullanmıyorum	1-2	72	3,2	1,4	0,928	0,427
	3-5	252	3,0	1,3		
	6-8	96	2,8	1,0		
	8+	63	3,0	1,3		
Kimlik bilgilerimi isteyen sitelerden uzak duruyorum	1-2	72	4,0	1,3	0,712	0,545
	3-5	252	4,0	1,1		
	6-8	96	4,1	,8		
	8+	63	4,1	1,0		
Kendimi güvendiğim siteler ile sınırlandırıyorum	1-2	72	3,4	1,5	9,023	0,000
	3-5	252	3,3	1,2		
	6-8	96	3,1	,9		
	8+	63	2,5	1,2		
İnternette herhangi bir indirme işlem yapmıyorum	1-2	72	2,3	1,2	8,901	0,000
	3-5	252	1,8	1,0		
	6-8	96	1,7	,8		
	8+	63	1,5	,6		
İnternetimi ve	1-2	72	3,0	1,3	3,457	0,016

İfade	İnternet Kullanım Süresi (saat/gün)	n	ort.	ss.	F	p
bilgisayarımı sürekli denetim altında tutuyorum	3-5	252	3,1	1,1		
	6-8	96	3,5	1,0		
	8+	63	3,1	1,1		

Araştırmaya katılanların internet suçları ve internet kullanımına ilişkin görüşlerinin, internet kullanım süresi açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı ile ilgili bulgulara ilişkin tek yönlü varyans analizi sonucu Tablo 3’de sunulmuştur.

"İnternette sürekli gözetim altında olduğumu hissediyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin günlük internet kullanım süresine göre anlamlı olarak bir farklığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Günde 6 saat ve üzeri süre ile internet kullanan kişilerin, 1-5 saat arası süre ile kullananlara kıyasla daha fazla internette sürekli gözetim altında olduğumu hissettiği saptanmıştır.

"Aile korumasını aktifleştirerek yakınlarımı koruyabiliyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin günlük internet kullanım süresine göre anlamlı olarak bir farklığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Günde 3 saat ve üzeri süre ile internet kullanan kişilerin, 1-2 saat arası süre ile kullananlara kıyasla daha fazla aile korumasını aktifleştirerek yakınlarını koruyabildiğini düşündüğü saptanmıştır.

"Kendimi güvendiğim siteler ile sınırlandırıyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin günlük internet kullanım süresine göre anlamlı olarak bir farklığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Günde 1-8 saat arası süre ile internet kullanan kişilerin, 8 saat üzeri süre ile kullananlara kıyasla daha fazla kendini güvendiği siteler ile sınırlandırdığı saptanmıştır.

"İnternette herhangi bir indirme işlem yapmıyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin günlük internet kullanım süresine göre anlamlı olarak bir farklığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Günde 1-2 saat arası süre ile internet kullanan kişilerin, 3 saat üzeri süre ile kullananlara kıyasla daha fazla internette herhangi bir indirme işlem yapmadığı saptanmıştır.

"İnternetimi ve bilgisayarımı sürekli denetim altında tutuyorum" ifadesi ile ilgili görüşlerin günlük internet kullanım süresine göre anlamlı olarak bir farklığa sahip olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Günde 6-8 saat arası süre ile internet kullanan kişilerin, 3-5 saat arası süre ile kullananlara kıyasla daha fazla internetini ve bilgisayarını sürekli denetim altında tuttuğu saptanmıştır.

TÜRKİYE'DE İNTERNET SUÇLARI VE İNTERNET GÜVENLİĞİ İLE ALAKALI OLARAK BİREYLERİN ALGILARI

Çalışmada seçilen örneklem 483 kişiden oluşmakta, yaş aralıkları en az 18 yaş olan örneklemdeki katılımcıların eğitim durumları da en az lisans düzeyinde bulunmaktadır. Bu profildeki bir katılımcı grubun düzenlenen anket çerçevesinde internet kullanım sıklıklarından, kullanım şekillerine kadar uzanan ve internette güvenlik kavramı ekseninde hissettiklerini belirlemeye yönelik olarak yapılan çalışmada elde edilen bulgular ışığında aşağıda belirtilen betimlemeleri yapmak mümkündür.

Çalışma doğrultusunda 483 kişi üzerinde gerçekleştirilen araştırmada, katılımcıların % 57'si kadın, % 43'ü erkeklerden oluşmaktadır.

Katılımcıların yaş dağılımlarına bakıldığında 18-25 yaş arası katılımcıların oranı %52, 26 yaş ve üzerinde olan katılımcıların oranı %48 olup yoğunlukları birbirine yakındır.

Katılımcıların günlük internet kullanım sürelerine bakıldığında, 3-5 saat günlük internet kullanımının % 52'lik oranla ilk sırada yer aldığı görülürken, 8+ saat günlük internet kullananlar ise % 13'lük oranla son sırada olduğu görülmektedir. Günlük internet kullanım sıklığının daha çok 3 saat ile 8 saat aralığında değiştiği dikkat çekmektedir.

"İnternette sürekli gözetim altında olduğumu hissediyorum" ifadesine katılanların daha çok lisans mezunu bireyler oldukları ve günlük internet kullanımının da 6 saatin üzerinde olduğu ilginç bulgulardandır. Çünkü bireyler gözetim altında olduğunu hissetmesine rağmen yine de, internet kullanımını kısıtlamamakta, 6 saat ve üzerinde günlük internet kullanımını devam ettirmektedir. Buradan hareketle, katılımcıların internette sürekli gözetim altında olduğunu hissetseler de internet kullanımını kısıtlamayı, bilakis devam etme eğiliminde oldukları görülmektedir.

Günlük kullanım süresi açısından ise, 1-2 saat internet kullananlar daha az aile korumasını aktifleştirerek korumayı tercih ettiği, daha çok günde 3 saat ve üzeri süre ile internet kullanan katılımcıların, daha fazla aile korumasını aktifleştirerek yakınlarını koruma eğiliminde olduğu saptanmıştır. Ayrıca diğer ifadelerle elde edilen bulgulara göre, eğitim seviyesinin artmasıyla doğru orantılı olarak kimlik bilgilerini isteyen sitelerden uzak durma eğilimi sergilenmektedir. Güven duyduğu sitelerle kendini sınırlayan katılımcıların ise daha çok, internet kullanma süresi ve günlük internet kullanım süresi az olan katılımcılar olduğu görülmektedir.

İnternette herhangi bir indirme işlemi yapmadığını belirten katılımcıların eğitim düzeyinin daha düşük, aynı zamanda da internet kullanım sürelerinin daha az olduğu saptanmıştır. İnternetini ve bilgisayarını sürekli olarak denetim altında tutan

katılımcıların da, yaş olarak daha küçük, daha sık internet kullanan katılımcılar olduğu belirlenmiştir.

SONUÇ

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulguları da değerlendirerek konuya bakıldığında, bugün olduğu gibi yarın da internet her daim çeşitli yönetmelik ve tüzüklere tabi olsa dahi alanını genişleteceği ve çeşitlilik kazanacağı görülmektedir. Kullanıcıların çeşitli faktörlere bağlı olarak farklılaşan algıları bu alanda yapılacak düzenlemelere şekil verecektir. Yapılan anket çalışmasında bireylerin kendilerini ve çevrelerini korumak için, aile koruması kullandıkları, reklam çıkan siteleri kullanmadıkları, kişisel bilgilerini isteyen sitelerden kaçındıkları, interneti alışveriş işlemlerinde kullanmama yolunu seçtikleri görülmektedir. İnternet kullanımı yaygınlaştıkça her yaş grubundan kullanıcıların bu alanda aktif olarak yer aldıkları görülmektedir. Nispeten genç yaştakilerin kullanım ve katılım oranları daha yüksektir. Yaş olarak daha ileri bireyler karşılaştıkları reklam ve reklam amaçlı yazılımlara karşı daha temkinli davranmaktayken daha genç bireyler koruma programları kullanımına meyil etmeleri bu anlamda sezgisel değil daha çok bilgiye dayalı bir farkındalık içinde olduklarını ifade edebilir. Eğitim seviyesi oldukça yüksek bireylerin internet üzerinden bir takım ihtiyaçlarını satın alma konusunda daha cesur davranırken kimlik bilgilerinin istenmesine karşı daha büyük bir hassasiyet içinde oldukları görülmektedir. Aynı biçimde internet ortamında daha fazla vakit geçiren bireylerin izlenme hissi ile alakalı farkındalığı doğal olarak artmakta bu süre artışıyla hassas davranma eğilimleri yükselmektedir. Bireyler ve devlet kurumları teknolojinin kaçınılmaz yaşamın içindeliğinden kurtulması mümkün olmadığına ve zararları yüzünden faydalarından vazgeçilemeyeceğine göre, internet ve bilişim sistemlerinin güvenliğini sağlamak için gerekli çabayı harcamak zorundadırlar. Unutulmamalıdır ki "İnternette özgür olduğunuz ölçüde tehlike altında olabilirsiniz."

Bireysel özelliklere bağlı olarak değişen algılar bu konuda yapılacak bilinçlendirme metotlarının belirlenmesine fayda sağlayabilir. Bu farkındalık ve bilgilendirmeler vasıtasıyla veri sistemleri içinde yer alan bilgilerin gizliliğinden güvenliğinin sağlanmasına kadar uzanan önlemler sayesinde yetkisi olmayan kişilerin bu sistemlere erişmesinin önüne geçerek olası hak ihlalleri daha oluşmadan engellenmesine çaba sarf edilmelidir.

TÜRKİYE'DE İNTERNET SUÇLARI VE İNTERNET GÜVENLİĞİ İLE ALAKALI OLARAK BİREYLERİN ALGILARI

KAYNAKÇA

- Akarşlan, H. (2011) , Bilişim Suçları, Bilişim Yoluyla İşlenen Suçlar ve Adli Bilişim Ayrımı, T.C. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Dilek, H.A. (2007), Bilişim Suçları ve Türk Hukuk Sistemindeki Yeri, T.C. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Hafızoğulları, Z. ve Güngör, D. (2007), "Türk Ceza Hukukunda Suçların Tasnifi", TBB Dergisi, 69: 21-50.
- İlbaş, Ç. ve Köksal, M.A. (2015), Türkiye'de Bilişim Suçları 1990-2011, 2015, s. 13-26 (Erişim) <http://docplayer.biz.tr/15849702-Adli-bilisim-uzm-cigir-ilbas-av-mehmet-ali-koksal.html>, 12.01.2017
- Kurt, L. (2005), Açıklamalı-İçtihatlı Tüm Yönleriyle Bilişim Suçları ve Türk Ceza Kanundaki Uygulaması, Seçkin Yayınları, Ankara.
- Özel, C. (2004), Bilişim Suçları İle İletişim Faaliyetleri Yönünden Türk Ceza Kanunu Tasarısı, Yeşim Atamer (Ed.), İnternet ve Hukuk, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yayınları No: 51.
- Tunçbilek, B. (2012), Bilişim Suçları ve Üniversite Lisans Öğrencilerinin Bilişim Suçlarına Yönelik Görüşleri, Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Turhan, O. (2006), Bilgisayar Ağları ile İlgili Suçlar (Siber Suçlar), Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Hukuk Müşavirliği Planlama Uzmanlığı Tezi, Ankara.

